

De keizer wil een kerstverhaal!

naar Paul Biegel
bewerking en muziek: Jan de Waard

Musical voor de basisschool
van

Het Verkeerde Beentje

© 2003 's-Hertogenbosch

Een deel van het script om een indruk te krijgen waarbij
een paar scenes zijn samengevat i.v.m. opvoeringsrechten

De keizer wil een kerstverhaal

'De keizer wil een kerstverhaal' is een sfeervolle maar ook humoristische kerstmusical voor de basisschool, gebaseerd op het verhaal 'Een kerstverhaal' van Paul Biegel, zoals dat gepubliceerd is in zijn (niet meer in de handel zijnde) verhalenbundel 'De toverhoed'. De musical duurt ongeveer 35 à 40 minuten en bevat 4 liedjes.

Aantal kinderen

De musical is geschikt om te spelen met kinderen uit de groepen 5 t/m 8. Er zijn minimaal 12 en maximaal 26 kinderen nodig om het verhaal te spelen (acteren) maar met inzet van een apart koor is het aantal betrokkenen makkelijk groter te maken.

Vormgeving

De musical speelt zich af in de troonzaal van het keizerlijk paleis en gedeeltelijk buiten (leeg speelvlak).

De troonzaal heeft een verhoging met troon en een gouden krukje met geborduurde zitting. De armoedige buitensituatie wordt weergegeven met een (oude) vuilnisbak. Meer is niet nodig en bovendien onhandig i.v.m. het snel leegmaken van het speelvlak voor de buitenscène en omgekeerd.

Plaats van de kinderen.

Het leukst is het om de kinderen aan weerszijden van het speelvlak of op de voorste publieksrij plaats te laten nemen als ze niet aan de beurt zijn. Zodoende zien ze ook zelf de musical en kunnen ze meezingen met de koorliedjes.

Rollen

1.	Keizer 1	m
2.	Eerste Lakei	m/v
3.	Tweede Lakei	m/v
4.	Derde Lakei	m/v
5.	Kapitein	m/v
6.	Lijfwacht 1	m/v
7.	Lijfwacht 2	m/v
8.	Keukenmeid	v
9.	Hofdame	v
10.	Kamerdienaar	m/v
11.	Poetsknecht	m
12.	Hoveling Jozef	m
13.	Hofdame Maria	v
14.	Hoveling Os	m
15.	Hoveling Ezel	m/v
16.	Oude soldaat	m
17.	Vader	m
18.	Moeder	v
19.	Zoon	m
20.	Dochter	v
21.	Bedelares	v
22.	Agent 1	m/v
23.	Agent 2	m/v
24.	Keizer 2	m
25.	Keizer 3	m
26.	Spreekstalmeester	m/v
27	t/m ?? Koor	

eerste tafereel

Er staat een grote troon, op een verhoging, links in de hoek, diagonaal op het speelveld. Hierdoor blijven degenen die de keizer rechtstreeks aanspreken zichtbaar voor het publiek. Rechts van de troon staat een gouden krukje met geborduurde zitting. Links en rechts, aan de randen van het speelveld, liggen hoge stapels grote boeken.

De keizer komt op. Hij loopt stampvoetend rond, gaat af en toe zitten, staat weer op en is zichtbaar ongeduldig en wispelturig, ook tijdens het lied. Dan komen de drie lakeien op en zingen, bijgestaan door de rest van de kinderen (naast het speelveld), het introlied. De keizer wordt hier niet bij betrokken. Het gaat over hem maar hij 'hoort' het niet.

Koor: **Kijk, dit is onze keizer
een nors en nukkig man
als ie z'n zin niet krijgt dan wordt ie driftig
als iets hem tegenzit dan wordt ie giftig
en schelden dat ie kan!**

**Hij wil de raarste dingen
en op de raarste tijd
dus in de zomer wil ie meestal schaatsen
en Sinterklaasavond wil ie verplaatsen
naar ergens vroeg in mei**

**En strakjes wil ie Kerstmis
als niemand het verwacht
we aten vorig jaar begin september
kalkoen en kerstkransjes met stukjes gember
en zongen 'Stille Nacht'**

**We hebben dus de kerstboom
al klaarstaan in de kast
zodat als hij ineens begint te tieren
wij in een tel de zaal kunnen versieren
spontaan en enthousiast**

tweede tafereel

De drie lakeien wenden zich tot het publiek.

Lakei 1: Maar dit jaar loopt het allemaal heel anders.

Lakei 2: Het is al vierentwintig december en de keizer heeft nog met geen woord over Kerstmis gerept.

Lakei 3: Heel onverwacht allemaal. Dus eigenlijk ook wel weer typisch onze keizer.

Lakei 1: Straks vergeet ie het helemaal.

Lakei 2: Hebben we de boom voor niks opgetuigd.

Lakei 3: Heb ik helemaal voor niks een enorme kalkoen staan opvullen.

Lakei 1: Of hij denkt eraan halverwege februari.

Lakei 3: *(paniekerig)* Zo lang hou ik mijn kalkoen niet goed! Kan ik straks opnieuw beginnen!

Lakei 2: Maar goed dat we een kunstboom hebben genomen. Denk eens aan al die naalden!

De keizer zit nu op zijn troon en stampst woest met zijn keizerstaf op de grond.

Keizer: Ik wil het kerstverhaal horen!!!

Lakei 1: *(tot publiek)* Pfff. Gelukkig. We zijn op tijd.

Lakei 2: Maar Sire, het kerstverhaal, dat kent u toch allang?

Lakei 3: Wilt u niet liever gevulde kalkoen?

Keizer: Wat nou, dat ken ik al. Ik wil het horen en wel nu!!!!

Lakei 1: Duizendmaal pardon, Sire, maar wélk kerstverhaal bedoélt u eigenlijk?

Keizer: Versta je me niet?? Hét kerstverhaal zei ik!!

Lakei 2: Maar, maar, maar, welk is hét?

De keizer smijt woedend zijn kroon op de grond.

Keizer: Ga het zoeken. Nu!!!!

De lakeien rennen achter de kroon aan, rapen hem gedrieën op en brengen hem gedrieën terug naar de keizer.

Keizer: Nee!!! Ik bedoel het verháál, stelletje prikpoppen. Zoek hét kerstverhaal en vertel het me. Onmiddellijk!! Mars! Ingerukt!

derde tafereel

De drie lakeien voeren een soort van dans op die het zoeken in allerlei boeken verbeeldt. Aan weerszijden van het speelveld liggen stapels grote boeken waar ze van kunnen pakken. Ze bladeren al dansend nerveus door de boeken en leggen de niet geschikte boeken ergens anders op een stapel neer. Als de muziek stopt hebben ze alledrie een boek in handen.

vierde tafereel

Lakei 2 gaat als eerste op het krukje zitten. Hij maakt van het zitten gaan een heel ritueel.

Keizer: Hou op met die poespas en begin!!

Lakei 2: *(kucht een keer en begint deftig te lezen)* Het was een bitterkoude nacht. De sneeuw viel in dikke vlokken omlaag en het vroor dat het kraakte. Over een eenzaam bospad liep een rendier en trok hijgend een zware slee, waarop de kerstman.....

Keizer: Kwatsch!! Ik wil geen kerstman! Ik wil geen dikke baardaap! Ga onmiddellijk in de hoek staan!!

Lakei 2 staat waardig op, legt keurig zijn boek terug op de stapel en gaat gekwetst maar trots in de linker achterhoek staan, de neus in het gordijn. Lakei 1 neemt deftig plaats op het krukje en begint te lezen.

Lakei 1: Er was eens een boompje dat groene blaadjes had die in de herfst rood werden en daarna geel en tenslotte afvielen. Toen werd het boompje toch zó treurig! Het dacht: had ik maar naalden, dan zou ik in de winter niet kaal zijn en misschien als kerstboom kunnen.....

Keizer: Kwatsch!!! Ik wil k erst en geen kerstb oom!! Ga in de hoek staan!!

Lakei 1 staat waardig op, legt keurig zijn boek terug op de stapel en gaat gekwetst maar trots in de rechter achterhoek staan, de neus in het gordijn. Lakei 3 neemt deftig, maar toch ook een beetje angstig plaats op het krukje en begint te lezen.

Lakei 3: *(van de zenuwen gaat hij een beetje stotteren)* Lang ge-geleden leefde er een een boe-boe- boerenzoon en die had in zijn hoe-hoe-hoenderhok een heleboel pl-pl-pluimvee. Maar toen het de-december was, dacht hij ineens: verrek, in heb helemaal geen kerst-kerst-kerst.....

Keizer: Aha! Net als ik dus. Ik heb ook geen kerst. Dat begint er op te lijken! Ga door.

Lakei 3: Geen kerst-kerst-kerst.....kalkoen!

Keizer: Wat! Kalkoen!! Ik wil helemaal geen kalkoen!! In de hoek jij!!

Lakei 3 weet niet hoe snel hij met z'n neus in het gordijn moet gaan staan. Van schrik neemt hij zijn boek mee.

Keizer: Laat onmiddellijk de lijfwacht optrommelen.

Een van de kinderen langs de kant roffelt op een trommel.

vijfde tafereel

De Kapitein van de lijfwacht en twee lijfwachten komen opgesneld. Ze springen voor de troon van de keizer stram in de houding.

Kapitein: U had getrommeld?

Keizer: Ik wens het kerstverhaal! En wel nu! Ga het zoeken!

Kapitein: Het kerstverhaal zoeken. Jawel Majesteit.

***** De drie lijfwachten voeren een soort van dans op die het zoeken in allerlei hoeken verbeeldt. Daartoe verlaten zij het speelveld en begeven zich tussen het publiek, binnenzakken van jasjes bevoelend, handtasjes openend, onder stoelen zoekend, enzovoort. Alle drie vinden ze ergens een opgevouwen vel papier. Terwijl dit gaande is is er een mooie gelegenheid om Keizer 1 en Keizer 2 te laten wisselen. Samen komen de lijfwachten weer op het speelveld terecht.*

zesde tafereel

De Kapitein leest als eerste zijn verhaaltje voor. De gouden kruk wordt hooghartig genegeerd. Een Kapitein van de keizerlijke lijfwacht leest staande!!

Kapitein: Het rook lekker in de koninklijke keuken. Heel erg lekker. Midden op de tafel, tussen allerlei heerlijke hapjes, stond, trots als een pauw, de nog warme kerstpudding. Met zijn goudgele....

Keizer: Nep!! Namaak!! Ik wil geen geleuter over warme pudding! In de hoek!!

De kapitein marcheert richting hoek en gaat in tegen het gordijn staan. Lijfwacht 1 neemt zijn plaats in en begint te lezen.

Lijfwacht 1: "Ik ben de langste van allemaal. Ik ben wel zestig centimeter lang en toch ben ik kaarsrecht!" galmde de grote hotelkaars verwaand door de kaarsenwinkel. "Jullie zijn toch geen gezicht. Jullie zijn klein en dik. Kijk liever naar mij. Ik ben een voorbeeld voor het kaarsendom!"
De kleine kerstkaars schaamde zich.

Keizer: Dat mag jij dan ook wel eens gaan doen! Wat een flutverhaal. Kerstkaarsen!! In de hoek!!

Lijfwacht 1 gehoorzaamt gedwee. Lijfwacht 2 neemt zijn plaats in.

Keizer: Denk erom. Ik heb niet veel geduld meer!

Lijfwacht 2: Majesteit, dit verhaal heet: "Het kerstverhaal". "HET kerstverhaal".

Keizer: Mooi zo. De titel is in ieder geval goed.

Lijfwacht 2: Van alle kransjes was Kareltje Krans wel de aller.....

Keizer: (woedend nu) DE HOEK IN JIJ!!!!!!!!!!

Als de wiedeweerga vlucht lijfwacht 2 de hoek in.

Keizer: Trommel iemand anders op!

Een van de kinderen langs de kant roffelt op een trommel. Er gebeurt niks. Stilte.

Keizer: Waarom komt er niemand?

Kapitein: Wij staan in de hoek, Majesteit.

Lijfwacht 1: En wij zijn de enigen die opgetrommeld kunnen worden.

Lijfwacht 2: Maar wij durven de hoek niet uit.

Keizer: Kom die hoek uit!!!

De drie lijfwachten komen snel de hoek uit en melden zich weer bij de keizer.

Kapitein: U had getrommeld?

Keizer: Haal als de gesmeerde bliksem iedereen uit het paleis hierheen. En zorg dat iemand het kerstverhaal voor me vindt!!!

Lijfwachten: Tot uw orders, Majesteit!

Gedrieën marcheren ze af. Direct daarna komt de keukenmeid op, met de handen verontwaardigd in de zij.

Meid: Waar blijven die verwaande lakeien om de soep op te dienen. Hij staat te verpieteren.

Keizer: Soep!! Wie durft hier over soep te spreken! Ik wil geen soep. Ik wil een kerstverhaal!

Meid: Nou, nou, het kerstverhaal. Bedoelt u Maria en Jozef in de stal met het kind in de kribbe en de herders er omheen?

Keizer: Aha! Vertel het me!

Meid: Nou, nou, maar dat kent u toch zeker al wel?

Keizer: VERTEL HET ME!!!!

Meid: Nou, nou, het is hoge nood, zo te horen. Maar vooruit, daar gaat ie dan. Maria en Jozef moesten naar Bethlehem. Maar het was overal vol en zo kwamen ze in een stal terecht en daar kreeg Maria een kindje en dat legden ze het in een kribbe op een beetje stro en toen kwamen de herders er omheen staan.....

Stilte

Keizer: En toen?

Meid: En toen? Toen niks. Dit is 't. Dit is het hele verhaal.

De meid ziet nu de anderen staan, krabt niet begrijpend op haar hoofd en gaat er tussen staan.

zevende tafereel

Lijfwacht 1 komt binnen met Hofdame.

Lijfwacht 1: Majesteit, deze Hofdame heeft voor u het kerstverhaal in liedvorm.

De Hofdame gaat bevallig staan en begint te zingen:

Hofdame : Kerstmis
 hoor, daar knalt een champagnekurk
 Kerstmis
 elk jaar weer een nieuwe jurk
 Kerstmis
 en de kerstliedjes klinken zo mooi
 Kerstmis
 het is vrede op aarde

Tweede couplet

Keizer: En toen?

Hofdame: Vond u het niet mooi?

Keizer: Nee! Tegen de muur. Volgende!

Lijfwacht 2 komt op met de Kamerdienaar.

Lijfwacht 2: Majesteit, uw Kamerdienaar meent het kerstverhaal te kennen.

Ook de Kamerdienaar en de Schoenpoetsknecht vertellen verhalen. Ook deze verhalen bevallen de Keizer allerm minst!!!

De keizer staat op en spoedt zich uit beeld. Iedereen die in de diverse hoeken staat komt er voorzichtig uit. Men kijkt elkaar vertwijfeld aan. Wie heeft de oplossing? Dan spreekt Lakei 1.

Lakei 1: Was er niet een kerstspel in voorbereiding?

Dienaar: Da's waar ook! Ze zijn in de paardenstal aan het oefenen. In het geheim.

Hofdame: Ik zou eerst Maria spelen.....(*jaloers*) maar Esmeralda was me weer voor.

Lakei 2: Laten we ze onmiddellijk hierheen halen!!

Iedereen af. Als overgang naar het kerstspel zingt het koor nu een 'pauzelied'.

De spreekstalmeester kan, om dit duidelijk te maken, een bordje met daarop: 'pauzelied' omhoog houden. Overigens kan dit lied ook helemaal vervallen zonder de loop van de musical te verstoren. (wat wel jammer van het lied zou zijn!)

pauzelied

Het 'pauzelied' bestaat uit twee coupletten en twee gesproken commentaarstukjes.

Koor: Er is een kind geboren
ergens in een stal
da's niet zoals het hoort
maar het was echt een noodgeval
de ezel en de schaapjes
kijken met verbazing toe
de os zegt zachtjes : Boeoe!

Stalmeester: Je zal als doorsnee os of modale ezel maar in je stal staan te herkauwen als daar ineens het iele gehuil van een baby opklinkt vanuit de voerbak. Dan denk je toch ook: wat heb ik nou aan m'n fiets hangen. Oké, de fiets is weliswaar nog niet uitgevonden, maar evengoed, je staat wel raar te kijken. En dan krijg je ook nog eens een invasie van lawaaiige bewonderaars.

Koor: Zes herders komen binnen
met een hoop kabaal
dat je zoiets niet doet
ontgaat die mannen helemaal
de ezel denkt: 'Jandorie,
doe een beetje rustig aan
en ga niet voor me staan!'

Stalmeester: Want dat zal je net zien, heeft de ezel een prachtig uitzicht op de kribbe, staat ie als het ware eerste rang, komen er een stel onbehouden veeboeren voor z'n neus staan. Alsof ezels er niet toe doen. Maar hij heeft er mooi wat van gezegd. Hij hoefde maar één keer keihard te balken en iedereen stoot uit elkaar. Goed, de baby was ook een kwartier van slag maar die herders hielden zich verder gedeisd. Komen er ineens drie wijzen binnen! Met kamelen!!

Hoveling Os en Hoveling Ezel komen op, in vol ornaat. Ze sturen het koor weg. Met welke tekst ze dat doen laat ik aan de fantasie over. Als het koor van het speelveld af is begint het volgende tafereel

achtste tafereel

Os: Nu komt het erop aan! We moeten voor de keizer spelen!

Ezel: Maar ik ken m'n tekst nog helemaal niet!

Os: Ach wat. Jouw tekst stelt niet zoveel voor. Je moet alleen op de goeie momenten balken.

Ezel: Maar ik ken de goeie momenten nog helemaal niet. Zullen we het nog één keer doornemen?

Os: Nog één keer dan. Eerst heb je dat gesprek tussen Jozef en Maria. En als Maria dan zegt: "De bevalling viel eigenlijk best wel mee", dan balk jij één keer.

Om de grap aan het eind van de musical te laten werken moet 'best wel mee' veel nadruk krijgen!

Ezel: Laten we dat even doen. Jij doet Maria.

Os: Goed. *(gaat op krukje zitten spreekt met hoge stem)* De bevalling viel eigenlijk best wel mee.

Ezel: *(hard)* BALK!

Os: *(Ezel corrigerend)* I-AAA!!

Ezel: I-AAA? Jij zou toch: 'BOEOE' zeggen? Jij bent een os!

Os: Jij moet 'I-AAA' zeggen. Ezels zeggen: 'I-AAA'! Die zeggen geen 'BALK'!

Ezel: En je zegt net dat ik moet balken als Maria zegt.....

Os: Als ik zeg dat je moet balken bedoel ik natuurlijk dat je 'I-AAA' moet zeggen. Ik zeg toch ook geen 'LOEI'!

Ezel: LOEI?

Os: Ja. Een os loeit, maar loeien is iets wel anders dan 'LOEI' zeggen. Loeien is 'BOEOE' zeggen. Blaffen is 'WOEF' zeggen en kakelen is 'TOK-TOK' zeggen. En niet 'KAKEL-KAKEL'!

Ezel: Oké, ik snap het. Opnieuw!

Dan komen Hofdame Maria en Hoveling Jozef op, met de kribbe. Ook alle anderen (bij kleine bezetting slechts een deel) komen weer het speelveld op en gaan, links en rechts van de troon, tegen de achterwand zitten om mee te kunnen kijken naar het op te voeren kerstspel. De kribbe wordt neergezet en de vier 'acteurs' nemen hun posities in. Als iedereen zit en het stil is zegt Maria:

Maria: Wij zijn er klaar voor. Waar is de keizer?

Jozef: Die zal zo wel komen. In je rol blijven, Esmeralda..... Daar komt ie! Tableau vivant!

******** *De acteurs 'bevrozen'. Ze vormen een tableau vivant. De keizer (Keizer 3) komt op. Hij blijft even verbaasd staan kijken.*

Keizer: Wat nou weer!

Lakei 1: Zij komen het kerstspel spelen, sire.

Keizer: *(tot acteurs)* Jullie spelen hét kerstverhaal?

Maria: *(zonder te bewegen)* We doen ons best.

Keizer: Dat is je geraden!!!

De keizer gaat op zijn troon zitten en kijkt naar het kerstspel. Het tafereel 'ontdooit'.

Jozef: *(in de kribbe kijkend)* Wat is het toch een prachtig kind, Maria. Hij lijkt ook best veel op mij.

Maria: Dat kan toch helemaal niet, Jozef. Je weet toch dat ik onbevlekt ben ontvangen.

Jozef: *(met spijt)* Ja, dat weet ik wel maar de wens is de vader van de gedachte, moet je maar denken.

Maria: Je bent een lieverd, Jozef. *(Stilte)*

Jozef: Doet dat nou pijn, een kind krijgen?

Maria: Gaat wel. De bevalling viel eigenlijk best wel mee.

Ezel: *(hard)* BALK!!

Hopelijk lacht het publiek hierom. Dan moet de keizer even wachten met zijn reactie.

Keizer: BALK?? Een ezel die 'BALK' zegt? Een ezel zegt 'I-AAA'. Dat weet toch iedereen, stelletje amateurs! Wat een waardeloze dialoog trouwens. Weg met jullie!! In de gordijnen.

Dan krijgt de keizer de anderen in de gaten.

Keizer: En wie had jullie gezegd dat jullie de hoek uit mochten?

Iedereen stuift naar de gordijnen. Als de stofwolken zijn opgetrokken zit de keizer op zijn troon en staan alle anderen met de neus in de gordijnen. Een stel links, een heel stel langs de achterwand en een stel rechts.

Keizer: Ik wil het kerstverhaal!!

Stilte. Er gebeurt niks.

Keizer: Ik wil het kerstverhaal!! *(Stilte. Er gebeurt nog steeds niks)*

negende tafereel

Er komt een haveloze soldaat op. Hij blijft verbaasd staan en kijkt rond. Dan wendt hij zich tot het publiek.

Soldaat: Geen mens bij de poort. Geen mens bij de achterdeur. Geen mens bij de binnendeur. Geen mens in de keuken. Niemand in de gang. Iedereen kan hier zomaar ongezien het paleis inlopen. Dus ik dacht.....

Keizer: Scheer je weg!!

Soldaat: (tot de keizer) Maar ik wou vragen of....

Keizer: Verdwij!! Mars!!

Soldaat:onderdak en een hapje in de keuken.....

Keizer: D'r uit!! Ik bedoel kom hier! Kom hier en vertel het kerstverhaal!

Stilte. De soldaat kijkt lang naar de keizer. Dan strompelt hij naar de troon en blijft vlak voor de keizer staan.

Soldaat: Och, Sire. Wat wilt u van een oude soldaat die moe is van de oorlog en moe van het marcheren? Het kerstverhaal? Ik heb een heel leven achter de rug van gaan en staan, van slapen in het koude veld en van dode kameraden. Ik heb het zoete geproefd van de overwinning en het bittere van de nederlaag. Wilt u van mij het kerstverhaal? Mijn schoenen zijn gebarsten en mijn jas is versleten. Hoe kan ik vertellen over wollen schapjes en zingende engeltjes?

Maar wat is het kerstverhaal? U bent een machtig keizer. U beveelt en iedereen doet wat u zegt. Ik zie ze hier allemaal staan met hun neus tegen de muur, als gehoorzame onderdanen.

En zie: het kerstverhaal gaat ook over een keizer. Over de Keizer des keizers, de allerhoogste die van zijn troon af kwam om mens te worden onder de mensen. Maar.....is dat een verhaal? Als u aan mij vraagt: en toen? dan zeg ik: kom van uw troon af, machtige keizer, en wordt mens onder de mensen. Dan zult u het kerstverhaal kennen.

Het is stil. Niemand durft te bewegen. Dan, ineens, smijt de keizer woedend zijn kroon op de grond. Iedereen draait zich ontzet om en kijkt toe.

Keizer: Brutale luis!! Hoe durf je zo tegen mij te spreken!! Verdwij van hier, onmiddellijk en in looppas!

De soldaat beweegt niet.

Keizer: Donder en bliksem!! Ik zei: looppas!!!

De soldaat blijft nog steeds nonchalant staan.

Keizer: Ik zal het je laten voelen!!!

De Keizer verliest zijn zelfbeheersing en vliegt de soldaat aan. Hij krijgt hem echter niet te pakken. In een dwaze en vergeefse achtervolging komt de Keizer helemaal alleen in de gewone mensen-wereld terecht. Er is niemand meer die hem gehoorzaamt, die hem beschermt.

tiende en laatste tafereel

De Keizer komt tot een verbijsterende ontdekking: Hij is ook maar een mens! Nederig sloft hij terug naar het paleis. Het personeel weet niet wat er gebeurt! De Keizer is vriendelijk geworden!! En sterker nog, hij vertelt nu zelf een verhaal. Een verhaal over hoe het is om mens onder de mensen te zijn. De musical eindigt met een vrolijk slotlied.